

RCL DPiO 5604-57/11

ANALIZA
WYROKU TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO
Z DNIA 8 CZERWCA 2011 R., SYGN. AKT K 3/09

I. INFORMACJE O ORZECZENIU:

1. Metryka orzeczenia:

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 czerwca 2011 r., sygn. akt K 3/09.

Sentencja orzeczenia została opublikowana w dniu 21 czerwca 2011 r. w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr 129, poz. 748.

2. Sentencja orzeczenia:

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że:

- 1) **art. 63 ust. 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej** (Dz. U. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.) jest niezgodny z **art. 92 ust. 1** Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie jest niezgodny z art. 216 ust. 2 Konstytucji.
- 2) **art. 70ª ust. 1 i 2** ustawy powołanej w punkcie 1 jest zgodny z **art. 25 ust. 1** Konstytucji oraz nie jest niezgodny z **art. 25 ust. 2** Konstytucji.

3. Utrata mocy obowiązującej niekonstytucyjnej regulacji:

Przepis wymieniony w sentencji wyroku utracił moc obowiązującą z dniem ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, tj. 21 czerwca 2011 r.

4. Stan prawny (na gruncie którego wydano orzeczenie):

Przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego był, zawarty w art. 63 ust. 9 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”, przepis upoważniający do wydania rozporządzenia. W myśl zakwestionowanego przepisu Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określała, z mienia których państwowych jednostek organizacyjnych lub mienia komunalnego może być wyłączona nieruchomości w celu jej przekazania kościelnym osobom

prawnym jako nieruchomości zamienna lub na którą państwową jednostkę organizacyjną może być nałożony obowiązek zapłaty odszkodowania tym osobom.

5. Powołany wzorzec konstytucyjny:

Przedmiotowy przepis ustawy odniesiony został do wzorca określonego w art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. W świetle ugruntowanej linii orzeczniczej Trybunału w tym zakresie, aby przepis upoważniający mógł zostać uznany za konstytucyjny, musi spełniać kilka istotnych warunków. Trybunał Konstytucyjny stoi na stanowisku, że upoważnienie, które nie zawiera wprost sformułowanych wytycznych i w odniesieniu do którego nie da się wskazać żadnych treści ustawowych pełniących rolę „wytycznych dotyczących treści aktu”, jest sprzeczne z Konstytucją RP. Brak wytycznych stanowi wystarczający warunek uznania niekonstytucyjności upoważnienia, nawet jeżeli pozostałe wymagania, o których mówi art. 92 Konstytucji RP, zostaną spełnione.

Trybunał Konstytucyjny w delegacji ustawowej z art. 63 ust. 9 ustawy nie odnalazł wytycznych dotyczących treści rozporządzenia. Również z całości kształtu regulacji ustawy nie da się wywieść wskazówek, w jaki sposób uregulować treść rozporządzenia. Samo stwierdzenie, że prawodawca określi mienie, które może podlegać postępowaniu regulacyjnemu, nie przesądza o tym, jakimi kryteriami ma się kierować Rada Ministrów przy określaniu nieruchomości zamiennych w postępowaniu regulacyjnym. To powoduje, zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, że jej swoboda tworzenia rozporządzenia jest za duża.

Zaskarżony przepis przekazuje do określenia w drodze rozporządzenia, „z mienia których państwowych jednostek organizacyjnych lub mienia komunalnego może być wyłączona nieruchomość w celu jej przekazania jako nieruchomość zamienna” Rada Ministrów ma zatem określić, które nieruchomości państwowe i komunalne mogą być przekazywane jako nieruchomości zamienne. Wymienione sprawy mają istotne znaczenie zarówno z punktu widzenia statusu gmin jak i założeń ustawy. Rada Ministrów uzyskała możliwość uregulowania kwestii istotnej, która powinna znajdować się w ustawie, a nie w rozporządzeniu jako akcie wykonawczym do ustawy.

II. SKUTKI ORZECZENIA:

Po uchyleniu zakwestionowanego przepisu brak jest podstawy normatywnej dla wydania rozporządzenia. Mimo że wyrok Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności art. 63 ust. 9 ustawy nie jest równoznaczny ze stwierdzeniem niezgodności z Konstytucją RP wydanego na podstawie tego przepisu rozporządzenia Rady Ministrów z 21 grudnia 1990 r. w sprawie wyłączania nieruchomości zamiennych lub nakładania obowiązku zapłaty

odszkodowania na rzecz kościelnych osób prawnych (Dz. U. z 1991 r. Nr 1, poz. 2), to zgodnie z ogólnosystemowymi regułami kolizyjnymi, rozporządzenie również traci moc obowiązującą. Derogacja delegacji ustawowej sprawia, że traci moc również akt wykonawczy wydany na podstawie tego przepisu.

III. WSKAZÓWKI DLA PRAWODAWCY:

Uzasadnienie wyroku Trybunału nie zawiera wskazówek skierowanych do prawodawcy.

IV. WYKONANIE ORZECZENIA:

1. Potrzeba wykonania orzeczenia:

Brak konieczności wykonania wyroku. Z uwagi na utratę mocy obowiązującej przepisów dotyczących przeprowadzania postępowania regulacyjnego przez Komisję Majątkową, która została zlikwidowana w dniu 1 marca 2011 r. na podstawie ustawy z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2011 r. Nr 11, poz. 89), uchylony przepis oraz rozporządzenie wydane na jego podstawie nie mogły być stosowane, gdyż mocą art. 4 ust. 1 powołanej ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., przy rozpoznawaniu roszczeń, w przypadku, gdy zespół orzekający lub komisja w pełnym składzie nie uzgodniły orzeczenia przed dniem wejścia w życie ustawy z 16 grudnia 2010 r. sąd stosuje wyłącznie przepisy art. 63 ust. 1-3 ustawy.

W uzasadnieniu ustawy z 16 grudnia 2010 r., likwidującej Komisję Majątkową uwzględniono skutki jej wejścia w życie, polegające m.in. na wystąpieniu uczestników postępowania regulacyjnego na drogę sądową. Brak ustawowego określenia, z mienia których państwowych jednostek organizacyjnych lub mienia komunalnego może być wyłączona nieruchomości w celu jej przekazania jako nieruchomości zamienna lub na którą państwową jednostkę organizacyjną może być nałożony obowiązek zapłaty odszkodowania, nie wyklucza sądowej kontroli zasadności roszczeń uczestników postępowania regulacyjnego.

2. Podmiot właściwy w zakresie objętym orzeczeniem:

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

DYREKTOR
Departamentu Prawnego i Orzecznictwa
Barbara Wysecka
Barbara Wysecka

Sporządził:
Tomasz Golik
tel.: 694 62 01

A. Kopyński

